

Peer review als instrument voor kwaliteitsverbetering

Netwerkdag kwaliteitsmedewerkers
4 november 2014

Jouw partner in de school

Onderwerpen voor vandaag

- ◆ Kader: leren van leraren
- ◆ Peer review (wat en hoe)
- ◆ Relatie met PLG, scholingsbeleid, professionele ruimte
- ◆ Lijstjes, plannen, voornemens

Bronnen o.a.

- ◆ Veer, K. van, Zwart, R., Meirink, J. & Verloop, N. (2010). Professionele ontwikkeling van leraren: een reviewstudie naar effectieve kenmerken van professionaliseringsinterventies van leraren.
- ◆ VO-Raad (2014) Leren met en van elkaar - Onderzoek naar de professionele leercultuur in het voortgezet onderwijs

Uitgangspunt professionalisering

- ▶ “Beter” onderwijs
 - ▶ Focus op het leren van leerlingen
- ▶ Een leven lang leren
- ▶ Verbinding met de wereld
 - ▶ Zin en onzin van 21st century skills
- ▶ Employability

Algemeen

- ◆ Leren is meer dan een cursus
- ◆ Samen leren is effectiever
- ◆ Van, voor en door
- ◆ Lerarenregister, directeurenregister
- ◆ PLG
- ◆ Professionaliseringsplan

Voorwaarden voor effectief leren

- Langere periode
- In gesprek met elkaar
- Leraren betrokken in het eigen leerproces
- Uitgedaagd tot reflecteren op ideeën over leren en lesgeven
- Ondersteund door directie
- Externe experts (indien nodig)

Accent

- ▶ Elkaar coachen en feedback geven op vraagstukken die aansluiten op het dagelijkse leren naar aanleiding van concrete werkervaringen
 - ▶ Reflecteren
 - ▶ Delen van kennis
 - ▶ Geven en ontvangen van feedback

Doel

- Verbeteren van de kwaliteit van jezelf
- Vergroten van je vakmanschap
- Versterken van je professionele houding

→ **verhogen kwaliteit van het onderwijs**

Peer review

- Collegiale consultatie
- Intervisie
- Visitatie
 - Binnen je school/opleiding/afdeling
 - Buiten je school/opleiding/afdeling

Collegiale consultatie

- ◆ Acuut probleem
- ◆ Meester/gezel verhouding (ook: starters)
- ◆ Ook verschillende functies (IB-leraar)
- ◆ Soms eenzijdig leren

Intervisie

- ▶ Onderling adviseren ten aanzien van het werk
- ▶ Zelfde functies
- ▶ Vaste structuur
 - ▶ Inbrengen
 - ▶ Adviezen
 - ▶ Kiezen/plannen

Intervisie

- Welke randvoorwaarden zijn noodzakelijk voor effectieve intervisie?
 - ...
 - ...
 - ...

Visitatie 2.0

- Doel:
 - Samen leren
 - Beide deelnemers leren
 - Mini professionele leergemeenschap
 - Praktijk gericht

Visitatie 2.0

- ◆ Visitatie, feedback en gezamenlijk oplossen
- ◆ Zelfde functie
- ◆ Vaste structuur
 - ◆ Voorbereid lesbezoek ↓
 - ◆ Feedback op dat bezoek ↓
 - ◆ Samen oplossingen genereren ↓

Vorbereid lesbezoek

- ▶ Gebruik een Kijkwijzer
 - ▶ Zelfgemaakt
 - ▶ Kijk bij mijn les ↓
- ▶ Bespreek de vraag (zorg voor een gemeenschappelijk beeld)
- ▶ Beperk het aantal vragen/aandachtspunten tot maximaal drie

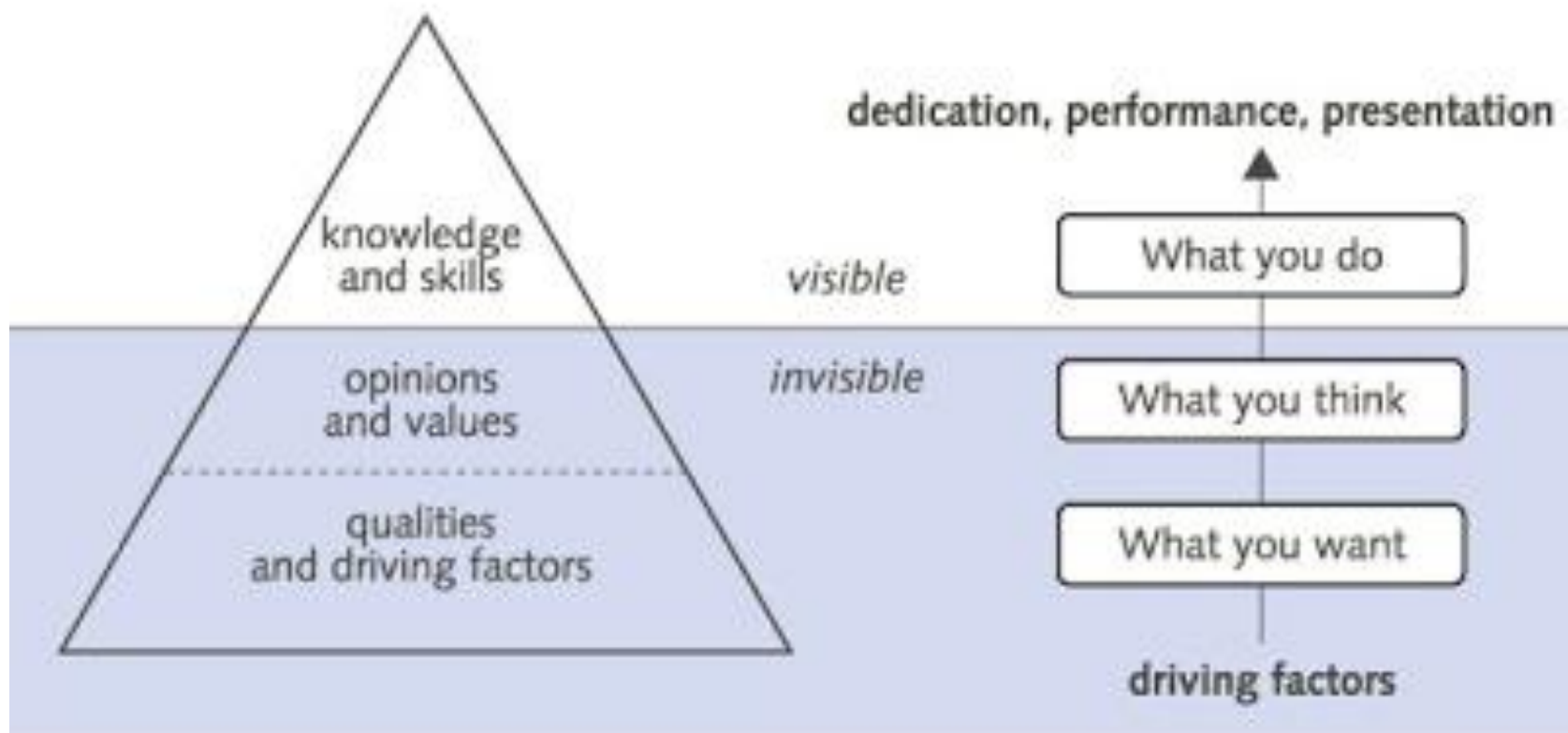
Kijk bij mijn les

- ◆ Kijkwijzer
- ◆ Gebaseerd op toezichtkader en competenties van leraren
- ◆ Gemaakt door leraren, inspectie en OC
- ◆ Je kunt zelf items toevoegen (bv. uit schoolplan of POP)

Feedback

- ◆ Focus op gedrag
- ◆ Geven en ontvangen
- ◆ Niet-beoordelend
- ◆ Gericht op ontwikkeling

IJsberg

De observatie

- ▶ Gericht en objectief
 - ▶ Gebruik de kijkwijzer
 - ▶ Bespreek vooraf de punten die in de kijkwijzer staan
 - ▶ Kijk naar het gedrag dat je waarneemt, zowel bij de leraar als bij de leerlingen

Het gesprek

- Professionele dialoog
 - Vanuit gelijkwaardigheid / erkenning van elkaars professionaliteit en deskundigheid
 - Geobserveerde leraar/school trekt zelf conclusies
 - Gebaseerd op waarnemingen
 - Gericht op ontwikkeling

Fases in het gesprek

- ◆ Waarneming
- ◆ Effect
- ◆ Reactie
- ◆ Ontwikkeling

Vorm van het gesprek

- De observant
 - Vertel wat je hebt gezien of gehoord (concreet zonder waarde-oordeel)
 - Beschrijf welk effect dat had op de leraar, de leerlingen en jou
 - Vraag een reactie (of wees stil)
 - Ga samen op zoek naar verbetermogelijkheden

Vorm van het gesprek

- De geobserveerde
 - Luister naar de beschrijvingen
 - Bedenk of je ze herkent
 - Stel vragen als het niet duidelijk is, ga je niet verdedigen
 - Ga samen op zoek naar verbetermogelijkheden

Te doen vanuit de observant

- Open vragen stellen
- Belangstelling tonen voor wat de ander zegt
- Vanuit jezelf spreken
- Niet te veel willen aansnijden
- Open staan voor de ideeën van de ander
- Willen leren

Te doen vanuit de geobserveerde

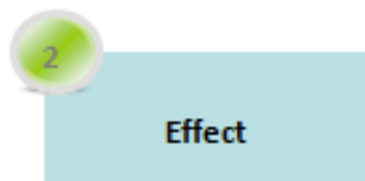
- ◆ Open staan voor de vragen van de ander
- ◆ Zelfkritisch naar je handelen willen kijken
- ◆ Willen leren

Feedbackgeven

- Geef concrete en objectieve voorbeelden

- Geef aan welk effect dat had op jou of de klas etc.
- Geef geen waarde oordeel
- Pauzeer

- Geef op de vragen verduidelijkend antwoord. Je rol is faciliterend. Geef je mening NIET en luister aandachtig

- Vraag wat ontvanger zelf voor suggesties heeft
- Zoek gezamenlijk naar manieren om hierop voort te bouwen

Feedbackontvangen

- Luisteren

- Laat de ander uitpraten, ga niet meteen in de verdediging: feedback is bedoeld om te helpen!

- Zorg ervoor dat het punt duidelijk is voor jou. Stel aanvullende vragen. Geef jouw perspectief

- Zoek gezamenlijk naar manieren om hierop voort te bouwen

Valkuilen

- ▶ Luisteren
 - ▶ Verliezen oogcontact; staren
 - ▶ In de rede vallen
 - ▶ Aan andere zaken denken
 - ▶ Selectief luisteren (sommige termen raken je)
 - ▶ Te veel gewenste zaken willen horen

Valkuilen

- ▶ Spreken
 - ▶ Gesloten vragen
 - ▶ In de rede vallen; zinnen afmaken
 - ▶ Onpersoonlijk taalgebruik (men, ze)
 - ▶ Oordelend taalgebruik (normaal, altijd)
 - ▶ Naar jouw oplossing sturen

Uitgangspunten interscolaire visitatie

- Scholen voeren de regie
- Professionele dialoog
- Planmatige aanpak
- Integrale aanpak (deel van HRM- en kwaliteitsbeleid van de school)
- Kennisdeling

Aanpak

- Vaststellen thema
- Ontwikkelen kijkwijzer
- Eerste bezoek / dialoog
- Tweede bezoek / dialoog
- Verankering in beleid

Visitatie 2.0

- Welke randvoorwaarden zijn noodzakelijk voor effectieve collegiale visitatie?
 - ...
 - ...
 - ...

Uitgangspunten PLG

- Gezamenlijke visie
- Ondersteunende structuur
- Open en veilige leercultuur
- Ondersteunend leiderschap
- Rijke leeromgeving
- Samenwerking

Uitgangspunten PLG

- ◆ Onderzoekende en reflectieve houding naar leren van leerlingen
- ◆ Leren van leerlingen is gezamenlijke verantwoordelijkheid
- ◆ Uitdagend, gedegen en haalbaar leerprogramma

Proces PLG

- Reflecteren
- Feedback vragen en geven
- Innoveren
- Kennis delen

Plannen

- ▶ Wat uit deze workshop kun je onmiddellijk in je school/opleiding toepassen
- ▶ Wat vraagt meer voorbereiding
- ▶ Hoe kun je dat aanpakken

OC

- Pilots interscolaire peer review
- Pilots professionele leergemeenschappen
- Register
- Onderwijspioniers
- Breedtestrategie peer review

Afsluiting

- ▶ CNV Onderwijs
 - ▶ www.cnvo.nl
 - ▶ scholing@cnvo.nl
 - ▶ 030-7511747

@CNVOnderwijs

- ▶ Hans van Dinteren
 - ▶ hvandinteren@cnvo.nl
 - ▶ 06-30856130

@hansvandinteren

Hans van Dinteren